

הלכות יום טוב תיקה־תקט

קסג

לא היה דעתו כלל על אלו הפירות שהרי לא היה אפשר לו ליטול מהם מחמת איסור סתירת בנין קבוע שהוא חייב מן התורה¹⁷² אין אומרים מתוך שהוקצו בבין השמשות הוקצו לכל היום¹⁷³ כיון שאף בבין השמשות לא היו מוקצים מחמת איסור עצמן וגם לא היו בסים לדבר האסור מחמת עצמן רק שהיו במקום שלא היו יכולין ליטול לשם¹⁷⁴ הא למה זה הומה לפירות שהובאו מחוץ לתחום שהן מותרים למו שלא הובאו בשביל¹⁷⁵ ואינן אסורין משום מוקצה ממעם שנתבאר¹⁷⁶:

כב אבל אם פתחו נכרי לצורך ישראל הרי הפירות אסורים באכילה ובמלטול עד הערב וגם לערב צריך להמתין בכדי שיעשו¹⁷⁷ כדין נכרי שעשה מלאכה גמורה לצורך ישראל שנתבאר בס' תקט"ו¹⁷⁸ והוא הדין מי שיש לו לפתות ממנוים כבור סתום ופתח נכרי את הבור ביו"ט לצורך ישראל (וצריך לזהר בזה בימי הפסח כשנכרי מביא לפתות למכור אם יודע שהנכרי פתח היום את הבור אסור ליקח ממנו)¹⁷⁹:

תקט"ז צירי דלתות מותר להסיר ולהחזיר לצורך יו"ט וכו' מ' סעיפים:

א הנויות שאינן מחוברים לקרקע אלא הן עשוין כעין תוכה או מגדל של עץ וכשהוא רוצה לפתוח הנתון מסלק את הדלת ושוממו לגמרי מן החנות מותר לסלק ביו"ט כיון שיוציא תבלין מהחנות שהוא צריך להן לשמחת יו"ט ואחר שנמלח התבלין

קונטרס אחרון

יהודה¹⁸⁰ משום דדעתיה עליה כמו שכתבו הרמב"ם¹⁸¹ וש"ע¹⁸², אבל בנולד שנשתנה גופו לא מהני דעתו, ולכן אסור בסוכה רעועה אע"ג דיושב ומצפה כדאייתא בגמרא¹⁸³, ואף רש"י¹⁸⁴ ור"ן¹⁸⁵ ושאר פוסקים לא פירשו דלרבי יהודה מהני דעתיה אלא תנאה, דתנאה עדיפא, אבל הרמב"ם¹⁸⁶ והרב בית יוסף בשו"ע¹⁸⁷ סבירא להו כיון דמעלת התנאי אינו אלא משום דגלי דעתיה דדעתיה עליה, וכיון שלרבי יהודה לא מהני דעתיה אף גילוי דעתיה לא מהני, וסבירא להו דבסוכה שנפלה דאמרינן בגמרא דמהני תנאה היינו אליבא דרבי שמעון בסוכה בריאה כמו שכתב בב"י¹⁸⁸, וכן דעת הגמרא¹⁸⁹ להלכה, אלא שנתן טעם אחר:

<p>קמג סעף א. קמז מ"א שם. וראה לעיל ס' רנב ס"ו.</p> <p>סימן תקטז</p> <p>א נגמרא יא, ב. מור וש"ע ס"א. ב רש"י שם ד"ה הנויות. מור ולבוש ס"א. מ"א סק"א. ג רש"י שם. לבוש שם. וכדלעיל ס' שג ס"ד. ד מור וכדלעיל שם. ה מור ולבוש שם. ו משנת יא, ב בבית הלל. מור וש"ע שם. ז ר"ף ה, ב. רנב"ם פ"ד הי"ב. ש"ע שם.</p>	<p>קלז וראה מ"א סק"ד. לעיל ס' שג ס"ו (על מנת לבנות). קלח כדלעיל ס' שי ס"ד. קלט הרמב"ן במלחמות (יט, סע"ב). ר"ן (ז, ס) ד"ה בית מ"ט שם. מ"ו ס"ק ז. מ"א שם. קמ כדלעיל ס' תקטו ס"ד ומ"ב. קמא מ"ו שם (שהלך בזה על רמ"א ס' תקטו ס"ט). וראה לעיל ס' תנח ס"ה (שהוא בשלנות החן לתרום תקופה ארוכה מן הוקצין). מ"א ס' תקטו ס"ק כו (שבפירות של נכרי אין צריך דבן בכל אופן, כדלעיל ס' תנח ס"ו). ור"כ מ"ו"י הבא בפירות ישראל מחוץ לתחום שהביאו נכרי ביו"ט לצורך השראל. קמב מ"א שם.</p>
--	---

ציונים לקונטרס אחרון

<p>קו טז. סעי"ב ד"ה וש"ע. קיא פ"ב ה"ד. קיב ס"ח (שהשמיטו דין התנאי). קיד סוד"ה ומ"ש אבל. קיד סק"ג.</p>	<p>קה ביצה כז, ב. קו פ"ב ה"ז. קז סימן זה ס"ו. ולעיל ס"א. קח ל, ב. קט שם ד"ה סיפא.</p>
---	---

מותר ג"כ להחזיר הדלת¹¹ ולקבעו כחנות כשהיה¹² שאם לא נתרז לו להחזיר לא ירצה לפתחו¹³ שיהוש שמה ויגבו¹⁴ וימנע משמחת יו"ט¹⁵.

כמה דברים אמורים כשהחנות עומדת במקום שיש לחוש לגניבה אבל אם עומדת במקום שאין לחוש לגניבה¹⁶ כגון בתוך בית המשתמר אסור להחזיר הדלת להחנות¹⁷ אחר שסלקו ושגמנו ממנו לגמרי כיון שאין בחזרה זו צורך שמחת יו"ט:

ב וכל זה כשיש להדלת ציר אחד¹⁸ כולט¹⁹ באמצע ארכו וכשמחזיר את הדלת למקומו זה הציר הוא נכנס לתוך חור שכנגדו כמוזות החנות²⁰ אבל אם יש לו צירים (פירוש²¹ כל צירים שביניהם היינו שבוטל ראש אחד מהדלת למעלה כמו יתד וראש אחד בולט מהדלת כנגדו מלמטה ובמשקוף העליון היה חור שנכנס לתוכו יתד העליון וכמפתן יש חור שנכנס לתוכו יתד התחתון) למעלה ולמטה אסור²² להחזירו²³ אחר שנשגמט לגמרי מהחנות²⁴ אפילו חושש שלא יגבו גזירה שמה יתקע²⁵ את הציר בתוך חורו בחוקה²⁶ במקבות תרזן²⁷ ונמצא מתקן כלי ביו"ט וחייב משום מכה בפטיש²⁸ או משום בונה²⁹ כמ"ש בס' ש"ח³⁰ ושי"ג³¹ כח ושי"ד³²:

ג ואם אין לו ציר כלל³³ לא באמצע ולא למעלה ולמטה אפילו הוא עומד במקום שאין לחוש לגניבה³⁴ מותר להחזירו שלא אסור אלא כשיש לו ציר באמצע גזירה משום יש לו ציר למעלה ולמטה³⁵ שיש לחוש שמה יתקע ולפיכך לא התירו להחזיר אלא במקום שיש לחוש למניעת שמחת יו"ט אבל כשאין לו ציר כל עיקר לא גזרו כלל:

ד וכל זה בחנות שאינו מחובר לקרקע אבל אם הוא מחובר לקרקע אפילו אין לדלת אלא ציר אחד באמצעו אסור אפילו לסלקו לגמרי³⁶ מחורו שבחנות אפילו לצורך שמחת יו"ט ואין צורך לומר שאסור להחזירו לחורו אחר שנשגמט ממנו לגמרי גזירה משום יש לו צירים למעלה ולמטה שהמסלק צירים הללו מן הורם חייב משום סותר והמחזירם חייב משום בונה³⁷ אפילו אינו תוקע בחוקה כמו שנתבאר בס' שי"ג³⁸.

אבל אם אין לו ציר כלל אפילו באמצעו אם הוא עשוי לפתוח ולנעול תרזו דהיינו שאינו עשוי לקיים שלא לפתחו רק לעתים רחוקים³⁹ אלא דרכו לפתוח ולנעול בכל יום דינו כאילו אינו מחובר לקרקע שמתר לסלק הדלת לגמרי מהחנות ומותר להחזירו אפילו הוא

ח משהו שם ככות הלל. מור וש"ע שם.

ט כ"ו מ"ה תנוית בשם הפוסקים, דלא כירושלמי פ"א ה"ה.

י עולא בנמרא שם. לבוש שם. מ"א מק"ב.

יא מ"א שם.

יב ר"ף שם. לבוש שם.

יג מ"א שם.

יד עולא שם לפירוש הרי"ף ר"ן שם ד"ה גמ' אבל דבתנ.

טו מ"א שם.

טז בריתא יא, מוע"ב. לפירוש אב"י שם. מור וש"ע מ"א.

טז רש"י שם ד"ה כשיש (רב), מ"א ס"ק ג. וראה גם לעיל מ"י ש"ג (במנוטר), ושי"ג.

יז רש"י שם.

יח מ"א שם. ובלעיל שם פ"ד.

יט נגזרא שם, ורש"י ד"ה כשיש (תא). מור וש"ע שם.

כ מ"א מק"ב.

כ בריתא שבת קכ, ב. כפירוש רבא שם. וראה גם לעיל שם פ"ד.

כא ב"י מו"ה דתנוית. מ"ו שם.

כב רבא שם. רמב"ם פ"ה ה"ב. ש"ע שם.

כג רש"י שבת שם ד"ה גזירה.

כד רש"י עירובין קכ, ב ד"ה אבל לא במדינת ד"ה שמה יתקע. וראה גם לעיל שם פ"ד.

כה רש"י שבת שם.

כו ונגז"ב הל' שבת פ"ב ה"ה. מ"א מ"י שם סכ"א.

כז סמ"ו (משום בונה).

כח סמ"ד (משום בונה או משום מכה בפטיש).

כט סמ"ו (משום מכה בפטיש).

ל בריתא יא, מוע"ב. כפירוש אב"י שם. מור וש"ע מ"א.

לא ר"ף (ה, ב). רמב"ם פ"ד ה"ב. מור וש"ע שם.

לב נגזרא יב, רע"א.

לג הגהת סמ"ק סי' קעז (עקא). לבוש מ"א. מ"א סכ"א.

לד בריתא עירובין קכ, ב. לבוש שם. מ"א שם.

לה מ"ו. וראה לעיל שם פ"ה. מ"י שד"ס. מ"י רנ"ג פ"ו. לו שאז היתה קצת לבנון (בלא ציר), ונתבאר דינו לעיל שם פ"ה.

הלכות יום טוב תקימתקב

עומד בתוך בית המשתמר ועל דרך שנתבאר בס"י ש"ח¹⁷ וש"ג¹⁸ ושמו"ד¹⁹ לענין שבת ע"ש:

ה' כלים שהם מפוצלים כגון מנורה של חוליות וכסא ושלחן שהם התיבות התיבות וכוס שהוא פתקים פתקים מותר להעמידן ביו"ט²⁰ ובלבד שלא יתקע²¹ דהיינו שלא יתברם בחזק²² וגבורה²³ שלא יתחייב משום בונה²⁴ או משום מכה בפטיש²⁵ אבל כשאינו תוקע בחזק מותר²⁶ אע"פ שבכל השנה דרכן להיות תקועין בחזק אין חוששין שמא יתקע גם היום כמו שחוששין בשבת כמו"ש בסמ"ג ש"ג²⁷ * ומה שאסרו להחזיר דלת שיש בו צירים ורע"מ²⁸ לפי שיום טוב קל משבת לפיכך לא מאד לחקוע מפני הציר שהוא למעלה ולמטה, גזרו בו כל כך²⁹: משא"כ כאן³⁰.

ז נכרי שהביא כתב לישראל ביו"ט והוא התום מותר הישראל לפתחו בעצמו³¹ שאין איסור סתירה שייך בכלים³² אף על פי שבשבת אסור מדברי סופרים כמו שנתבאר בס"י ש"ז³³ מכל מקום ביום טוב לא החמירו כל כך³⁴. והוא שאין בחותם לא צורה ולא אותיות דאו יש איסור משום מוחק³⁵ כמו שנתבאר בסמ"ג ש"מ³⁶ ע"ש:

ז להתיר ולהפקיע ולחתוך הותמות שבכלים ושברקעקע ולשבר פותחות שבכלים כדנים בשבת כך דנים ביום טוב³⁷ כמו שנתבאר בסמ"ג ש"ד³⁸ ע"ש:

ח לקטום קש או קיסם או תבן או עצי בשמים וכן למולל עצי בשמים כדנים בשבת כך דנים ביו"ט³⁹ כמו"ש בסמ"ג שכ"ב⁴⁰ ע"ש:

ט קמטים שעושין הנשים בבתי זרועותיהן ובבתי שוקיהן⁴¹ וכן הקמטים שעושין בענק שבצוואר (שקרוין קאל"ר)⁴² אסור לעשותן ביו"ט מפני שהוא מתקן כלי⁴³ ואפילו בחולו של מועד אסור לעשותן כמו שיתבאר בסמ"ג תקמ"א⁴⁴:

תקב:

א לכבד את הבית כדנים בשבת כך דינו ביו"ט⁴⁵ כמו שנתבאר בס"י של"ג⁴⁶ ע"ש:

<p>נב ושב לא כתב מעם האימור. נג מ"א שם. נד מ"א שם. נה ס"ד (אותיות) וס"י (צורה). נו ש"ע ס"ג. נז סעף י. נח ש"ע ס"ד. נט סימן זה בשע"ר לא הגיע לידנו, וראה ש"ע שם ס"ד. ס גמרא כג, א. רש"י שם ד"ה או קמורא. רא"ש פ"ב סי' כג, ר"ז (וב רע"ב). מור וש"ע ס"ה. סא מ"א סק"ה. וראה גם לעיל סי' שב ס"ג. סב מור וש"ע שם. סג סימן זה בשע"ר לא הגיע לידנו, וראה ש"ע שם ס"ג, ובמ"א סק"ה. וראה גם לעיל שם.</p>	<p>לז ראה שם ס"ג. לח סעף י (ומצוין לס' שמו). לט סעף ג (שאין איסור במסוף על אהל ארעו). ובקוה"ש הגיה: וש"ד (ס"ט). מ משנה כא, ב כבית הלל (מנורה). גמרא שם כב, א (של חוליות). רמב"ם פ"ד ה"ג. ש"ע ס"ב. מא שבת מו, רע"ב רמב"ם שם. ש"ע שם. מב רש"י שם ד"ה יתקע. מ"א סק"ד. מג ראה לעיל סי' שיג ס"ב (בחזק בענין שצריך לזה גבורה ואומנות). סי' שח סוף ס"ה (בחזק ואמנות). מד כדלעיל סי' שיג ס"ב וש"ג. מה כדלעיל סי' שד סוף ס"ג, וש"ג. מו נגזר משנה פ"ד ה"ג. מז סעף כא. מח סעף ה. מט תירוץ הא' בתוס' כב, א ד"ה ובית הלל. מ"א סק"ד. נ הלכות ומגרי"ם מר"ש סי' שצב אות א. מהר"ל הל' י"ט (ע' קפג). דרכי משה ס"ק א. מ"א שם. נא ראה מ"א שם. וראה מ"מ ויוני"ם.</p>
---	---

סימן תקב
א ש"ע ס"א.
ב סעף ב.